

Arboga Kommuns budget 2010, fastställd i KF 2011-06-16

I budget för år 2012 ingår en satsning på konstgräsplan för fotboll samt en ny friidrottsanläggning på Ekbackens IP

Den budget som den politiska majoriteten i Arboga, bestående av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centern och Omsorgspartiet föreslagit för år 2012 är mycket återhållsam gällande driftsramar. Den tillåter inte några stora förändringar eller satsningar utan att nämnderna själva finansierar det genom effektiviseringar eller förändringar inom befintlig verksamhet.

Denna budget innehåller dock en rad åtgärder, framförallt inom investeringshanteringen och investeringsbudgeten, som bidrar till en mycket bättre ekonomisk hushållning. Däri ligger stora förändringar och en långsiktig förbättring.

Detta har också möjliggjort en ordentlig satsning i årets budget, 8 miljoner kronor som ett första och det största steget mot en konstgräsplan för fotboll och en ny friidrottsanläggning för ett samlat idrottscenter på Ekbacken. Det är ett tydligt besked vi nu går ut med, att det nu ska bli verklighet!

En annan mycket viktig satsning är fortsättningen av en-till-en eller Digilär, med egna datorer även till våra gymnasieelever med start 2012.

En budgetberedning med knappa förutsättningar

Vi har precis tagit oss igenom en dramatisk lågkonjunktur och en global finanskris. Konjunkturen störtade dramatiskt under hösten 2008 och började återhämta sig på allvar under våren 2010. I vår region och här i Arboga kvarstår en mycket hög arbetslöshet, särskilt bland unga. Detta påverkar våra kostnader, framförallt för försörjningsstöd.

Den hastiga stagnationen i ekonomin märktes mycket tydligt i kommunen under 2009, alltså med en viss fördröjning mot näringslivet, även om den inte var särskilt lång. Vi vet av erfarenhet att en återhämtning är senare och långsammare i offentlig sektor än den är i näringslivet. Detta ser vi nu när återhämtningen pågått en längre tid i omvärlden men inte är fullt ut tillbaks i kommuner och landsting. Detta påverkar våra skatteintäkter. Detta har vi sett tydligt i våra långtidsprognoser där åren 2011 och 2012 prognostiserats som mycket tuffa år ur ett ekonomiskt perspektiv.

Lågkonjunkturen har också inneburit ett litet tapp i befolkningsutvecklingen. Under flera år har vi dämpat och till och med vänt utvecklingen från befolkningsminskning till en liten ökning. Nu ser vi att vi tappar befolkning igen, framförallt till orter med god arbetsmarknad eller till universitets- och högskoleorter. Denna utveckling påverkar våra skatteintäkter och måste vändas genom aktiv bostadsutveckling och en fungerande kollektivtrafik.

Under lågkonjunkturen har staten till del kompenserat kommunerna för förlorade skatteintäkter genom ett tillfälligt konjunkturstöd.

Detta var som mest 12,9 miljoner för Arbogas del och har nu upphört helt och hållet. Detta påverkar våra förutsättningar negativt.

Slutligen så ser vi nu konsekvenser i förändringar i kostnadsutjämningsystemet. Detta innebär att Arboga går plus med 46kr/inv på IFO, men förlorar 330kr/inv på skolan. Totalt tappar vi 317 kr/inv. fördelat på -283 kr förskola, -20 kr Grundskola -27 kr Gymnasieskola, +7 kr äldreomsorg, -31 kr befolkningsförändring, -5 kr lön och byggstruktur, och -3 kr kollektivtrafik. Detta utfall i utjämnningen motsvarar inte de förutsättningar som råder här i Arboga.

Sidan 16-33 i dokumentet "Strategisk och ekonomisk plan 2012-1014" utgör en djupare omvärldsanalys som beskriver våra förutsättningar.

Sammantaget är utgångsläget att vi, när vi lagt ut kompensation för lönekostnadsökningar och andra generella kostnadsökningar, saknar 2,9 miljoner för att göra ett nollresultat.

Detta ska jämföras med äskanden från nämnderna som totalt uppgår till 12 260 000kr. Differensen är 15,1 miljoner. Vi har alltså inget utrymme för våra prioriteringar eller för att tillgodose nämndernas äskanden.

I budgetberedningen har vi analyserat våra möjligheter att förbättra förutsättningarna. Vi kalkylerar med att genomföra en utdelning av överskott från Sturestaden AB på 2 miljoner kr, vilket förbättrar resultatet. Sturestaden går bra och har en stor likviditet vilket gör att vi klarar detta utan att äventyra handlingsutrymmet i bolaget.

Vi har även kalkylerat med att överföra våra industrifastigheter till Sturestaden. Det handlar om Rapps-huset och Gamla Järnvägsstationen på Köpingsvägen. För dessa fastigheter finns en underskottskompensation på nästan 1,1 miljon/år kvar från den förra fastighetsförvaltningens nettobudget, detta kan då användas för att förbättra resultatet med samma summa. Att överföra fastigheterna är beslutat i KF genom ett uppdrag i tidigare budgetbeslut, ett uppdrag vi inte hunnit verkställa.

Befolkningsutvecklingen är svår att bedöma. I SCB:s siffror för sista mars i år är vi 13 301 invånare, en ökning med 16 pers sedan årsskiftet. Vi vet också att vi har den största utflyttningen under hösten, vilket gör att det är svårt att avgöra om detta är en bestående utveckling. Beredningen har inte kalkylerat med någon ekonomisk tillväxt orsakad av befolkningsökning detta år.

Efter dessa åtgärder, utan hänsyn till ökande kostnader i förvaltningarna, har vi ett resultat på 249 kkr., 0,03 %. (Samma resultat som vi ursprungligen budgeterade 2010.)

Nämndernas driftsramar

I budgetberedningens förslag har vi enbart tagit hänsyn till kända kostnadsökningar, sådant vi inte kan påverka och fördelat budgetramarna för att kunna hantera detta. Det enda vi tagit hänsyn till och kompenserat för är de kända kostnaderna för försörjningsstöd. Detta har vi hanterat genom att lägga ut motsvarande besparing proportionellt mot nämndernas ramar. Detta innebär att de flesta av våra verksamheter måste genomföra en besparing motsvarande 0,3% av sin nettobudgetram.

Beredningens förslag med budgetramar i relation till 2011 års budget ser ut så här, inklusive kompensation för kostnadsökningar:

Ramförändring exkl. kostnadskomp		Ram 2011	Ram 2012
VMKF	0 kkr	11 930 kkr	11 930 kkr
VMMF	0 kkr	4 335 kkr	4 335 kkr
KS/KF	- 122 kkr	57 091 kkr	57 139 kkr
FKN	- 100 kkr	37 012 kkr	37 033 kkr
TN	- 111 kkr	40 104 kkr	40 126 kkr
BUN	- 772 kkr	260 582 kkr	260 455 kkr
SN	+1 000 kkr	227 419 kkr	229 630 kkr

Nämndernas totala ramar och förändringen över åren finns på sidan 44 i budgetdokumentet.

Hantering av investeringar

Vårt skattefinansierade investeringsutrymme utgörs av de avskrivningar vi gör, minus de amorteringar av lån som utförs. Vi har under flera år haft ett investeringsutrymme motsvarande drygt 30 miljoner kr. Sedan vi förde över våra fastigheter i bolagen sker avskrivningar där, vilket minskar vårt investeringsutrymme till ca 21 miljoner kr.

Investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet sker på samma sätt som inom bolagen, de ska helt och hållet finansieras genom egna avskrivningar och avgifter och ska inte belasta skattekollektivet.

Under ett flertal år har vi lagt ut investeringar uppgående till hela utrymmet. Vid årets slut har återstående ej förbrukade medel behandlats i den s.k. kompletteringsbudgeten där de tagits med in i nästa år, vilket ökar mängden beslutade investeringar. Detta har inneburit att vi under många år beslutat och anslagit mer pengar än vi klarat av att göra av med. Nu är summan av beslutade investeringar uppe i ca nästan 80 miljoner kr.

Detta utgör en mycket stor belastning på vår ekonomi genom att dessa investeringar belastar vår likviditet när det faller ut till betalning.

Budgetberedningen har gjort en stor reduktion av vår investeringsbudget och föreslår nu en total ram, exkl. affärsdrivande verksamhet på 30 000 miljoner kr.

Den fördelas så här:

KS/KF	3 500	IT, skyltar och fiber till kommunens enheter
BUN	4 000	Digilär Vasa första etappen mm
FKN	8 663	Konstgräs och friidrott Ekbacken etapp 1
SN	2900	Lås, trygghetslarm på äldreboenden mm
TN		
- VA	5 000	VA-verksamhet, finansierat genom avgifter
- Expl	5 000	Finansieras genom försäljning av tomter mm
- Övr	10 000	Ram inkl stabilisering ån
Summa	29 063	Summa skattefinansierat
Summa	10 000	Summa avgifts/lånefinansierat

Mer om investeringar och ramarna för detta finns att läsa på sidorna 44-45 i dokumentet.

För att klara av dessa investeringar inom det ekonomiska utrymme som skapats genom avskrivningen föreslås att amorteringar under år 2012 uppgår till 3 miljoner kr.

En investering definieras som ett inköp som är avsett att innehas stadigvarande i kommunen och som har en ekonomisk livslängd på minst tre år samt överstiger ett prisbasbelopp exklusive moms (42 800 kr år 2011). Under några år har övergångsregler kunnat utnyttjas för att anpassa till de förändrade regler som definitionen innebär. Fr.o.m. år 2012 gäller definitionen av investering fullt ut.

I budget 2012 ingår en första satsning på bärbara datorer till elever på Vasagymnasiet

Styrelsen och nämnderna tilldelas en årlig investeringsram. En prioritering sker av styrelsen och nämnderna av de investeringar som anses mest angelägna. Styrelsen och nämnderna ansvarar för att investeringsramen inte överskrids. Om akut behov av en investering uppstår förutsätts en omprioritering ske inom investeringsramen.

Kompletteringsbudget för investeringar som inte slutförts inom kalenderåret beslutas i samband med beslut om årsredovisning. Kompletteringsbudget medges endast för de investeringar som inte hunnit slutföras under det aktuella kalenderåret. De totala skattefinansierade investeringarna under respektive kalenderår får högst uppgå till den ram som angetts för respektive år. För år 2012 uppgår ramen till 29,1 mkr. För åren 2013 och 2014 uppgår ramarna till 21,9 mkr respektive 24,9 mkr. Om investeringar inte slutförts under kalenderåret, och kompletteringsbudget beslutas, kommer nästkommande års budget att reduceras med motsvarande belopp så investeringsramen inte överskrids.

Investeringar med en bedömd investeringsutgift på 1,0 mkr eller däröver ska prövas av kommunstyrelsen innan medlen får ianspråk. Kalkyl, tidsplan samt lyftplan ska redovisas till kommunstyrelsen som beslutar om medel kan ianspråk. För investeringar med bedömd investeringsutgift på 0,5 mkr eller däröver ska lyftplan lämnas till kommunstyrelseförvaltningen, ekonomikontoret, för planering av likviditeten.

Uppföljning av investeringsprojekt, som kommunstyrelsen beslutat om, sker till kommunstyrelsen snarast efter det att investeringsprojektet avslutats och investeringen tagits i anspråk. I övrigt sker uppföljning av pågående investeringsprojekt och projekt med investeringsutgift under 1 mkr, i samband med prognoser.

Hur vi definierar prognoser och hur dessa ska rapporteras beskrivs på sidan 15 i dokumentet. Viktigt att poängtera är att en prognos är en beskrivning av utfallet vid årets slut efter vidtagna åtgärder.

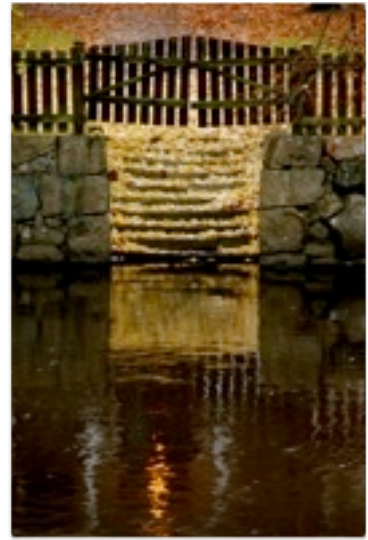
Investeringsprojekt ska alltså inte kunna ackumuleras på det sätt som skett hittills vilket lett till en investeringsram som är tre gånger så stor som vårt investeringsutrymme. Detta ger oss, förutom stabila planeringsförutsättningar, ett utrymme att hantera uppkomna behov på ett helt annat sätt än tidigare!

Dessa förändringar innebär att vi nu och i framtiden har större möjlighet att styra vår ekonomi, framför allt vår likviditet. Vi har i år ett stort antal pågående projekt, en netto investeringsbudget beslutad för 2011 omfattande 57 miljoner kr. En hel del av dessa projekt pågår och ska slutföras vilket innebär att arbetet i pågående projekt inte kommer att upphöra. Detta beslut innebär att våra beviljade projekt, som inte hunnit genomföras och därför ackumulerats som en stor investeringsbörda, nu läggs ut över längre tid. Finansieringen varje år ska på detta sätt mer harmonisera med den kapacitet vi har att genomföra olika åtaganden.

Vi har i beslut om kompletteringsbudget begärt sammanställd redovisning av större VA-projekt, t.ex. Hällarna, innan beslut. Vi vill se hur planen för utbyggnad av Va-nät stämmer med planen för uppförande av reningsverk, hur detaljplanearbetet framskrider och hur nya fastigheter kan skapas och bidra till projektets finansiering. Detta är inte redovisats och det projektet finns därför inte med i budgetbeslutet annat än i den ram för avgiftsfinansierade investeringar som är utlagd. Vår ambition är att det ska behandlas som ett exploateringsområde och bära sina egna kostnader. Då kan beslut om genomförande tas när som helst.

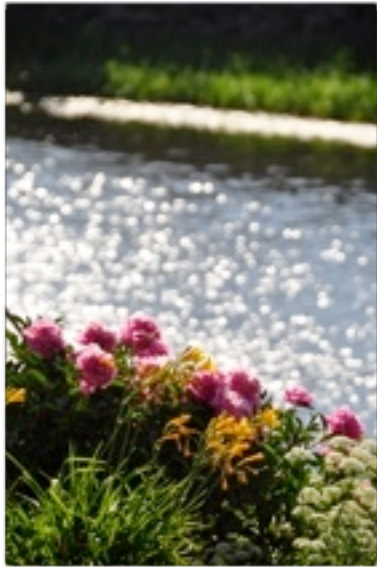
Budgetberedningen har också föreslagit ett antal uppdrag och beslut, förutom fastställande av drifts och investeringsramar.

- Utred konsekvenser av införandet av "Dator på bordet".
- Utred lokalvården, organisation/driftform mm.
- Utred Va-verksamheten, organisation/driftform.
- Utred ekonomikontoret, organisation och samordning.
- Utred möjligheter till samlad debitering av hyror, avgifter samt i vilken organisation.
- Ta fram principer för exploatering, t ex att H ä l l a r n a utgör ett samlat exploateringsområde (inklusive tomter, va, gator och vägar).
- Samla budgeten för bidrag till museer och större evenemang till samma organisatoriska enhet.
- Drift-/förvaltningsform för kommunens återstående fastigheter samt utvärdering av fördelning av fastigheter mellan kommunen och bolagen ska utredas
- Rutin för likviditetsplanering och investeringsuppföljning samt hantering av investeringsmedel tas fram
- Möjlighet att förbättra kommunens likviditet genom att ABO lånar direkt mot kommunal borgen ska utredas. (Detta förbättrar likviditeten med ca 45 miljoner kr.)
- Utred konsekvenser av att upphöra med kostnadskompensation fullt ut år 2013 för att skapa politiskt handlingsutrymme.
- Central eller lokal lönepott utreds.
- Utred konsekvenser av etappvis införande av möjlighet till reservkraft, drift- och underhållskostnader samt påverkan i fastigheterna som berörs. Uppdraget ska redovisas senast 2011-09-30.
- Barn- och utbildningsförvaltningens framtida organisation och utveckling med hänsyn bl. a till befolkningsutvecklingen. Uppdraget ska redovisas senast 2011-10-31.

Kommunchefen får i uppdrag att upprätta tidsplan för ovanstående utredningsuppdrag.

Mål och visioner.

Beredningen har tagit hänsyn till vårt beslut att genomföra ett genomgripande arbete med mål och visioner och hur dessa hanteras, presenteras, mäts och följs upp under 2:a halvåret i år. Vi vill reformera vårt målarbete, få tydligare strukturer, mål som är tydligare mätbara och med koppling till bland annat god ekonomisk hushållning och effektivitet.

Med anledning av detta har vi valt att endast genomföra de förändringar som är nödvändiga för stunden och korrigera sådant som vi nu vet är inaktuellt eller föremål för förändringar.

Beredningen föreslår dessa finansiella mål för våra verksamheter:

- Årets resultat ska uppgå till 280 000 kr, 0,03% av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Kommunens långsiktiga mål är att resultatet ska uppgå till 1% av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning.
- Långfristig upplåning kan ske endast till finansiering avseende avgiftsfinansierad verksamhet.
- Soliditeten inkl pensionsskuld ska inte understiga % 2012
- Amorteringar av kommunens låneskuld ska ske med ca 3 Mkr år 2012 och med minst 10 Mkr 2013 och 1014.

Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning:

- Gatunderhållet ska förbättras under planperioden.

Kommunfullmäktiges visioner och strategiska områden

Följande visioner gäller för perioden 2012 – 2026:

- Arboga är en inspirerande plats för boende och besökare där den historiska och kulturella profilen är tydlig.
- Arbogabon är trygg, jämställd och jämlik och har stora möjligheter att utveckla sina idéer och intressen både i arbetet och på fritiden.
- Arboga kännetecknas av hög kompetens och kvalitet. Här finns en kreativ miljö och en god service byggd på nära samverkan mellan näringsliv, föreningar och samhälle.
- Kommunen har en stabil befolkningsutveckling med över 14 000 invånare år 2026.

De strategiska områdena för mandatperioden 2012-2014 är följande:

Boende, Livsmiljö, Service och tillgänglighet, Näringsliv, Besökare, Utbildning, Kommunikation och Kommunen som arbetsgivare

Mål inom respektive strategiskt område:

Boende

- I Arboga kommun skapas årligen alternativa boendeformer i varierande miljöer.
- Under planperioden antas nya planer omfattande totalt 120 lägenheter i flerfamiljshus eller villor.

Livsmiljö

- På industriområdet mellan Arbogaån och järnvägen utefter Norra Ågatan är gatumiljön uppstädad och behovet av marksanering och miljöförbättrande åtgärder inom området klarlagd.
- Fritids- och kulturverksamheten bidrar till en god livsmiljö.
- Det kommunala trygghetssystemet är tillgängligt för alla.
- Ungdomars inflytande och ansvar utökas.
- Arbogaborna ska ha bra livskvalitet i livets alla skeden.

Service och tillgänglighet

- Människor med funktionsnedsättning har tillgång till kommunens lokaler.
- Fler barn, unga, vuxna och äldre med behov av insatser har möjlighet att bo kvar hemma.
- Byggnation av ett nytt trygghetsboende ska genomföras.
- Barnomsorg på obekväma arbetstider erbjuds vid behov senast år 2012.

Näringsliv

- Arbetsmarknaden breddas så att Arboga årligen tillförs ett företag inom en ny bransch som inte fanns representerad år 2010.
- Arboga kommuns service till företagen förbättras årligen och Arboga är bland de 10 bästa i Stockholm Business Alliances (SBA) serviceundersökningar.
- Antalet nystartade och verksamma företag är minst 30 per år. Efter tre år ska överlevnadstiden för dessa vara högre än genomsnittet i länet.
- Antalet arbetstillfällen i Arboga ökar varje år.

Besökare

- Antalet besökare ökar med minst 5 procent per år.

Utbildning

- Arbogas barn och elever upplever en god och trygg arbetsmiljö.

Kommunikation

- Tågtrafiken till och från Arboga på Mäljarbanan och Svealandsbanan ska uppgå till minst 15 tåg per vardag och järnvägsbana.

Kommunen som arbetsgivare

- Arboga kommun är en attraktiv arbetsgivare.
- Arboga kommun ska eftersträva att alla anställda erbjuds önskad sysselsättningsgrad.
- Sjuktalet ska år 2012 understiga 22 dagar per anställd.

Våra mål och visioner beskrivs ingående på sidorna 8-12 i budgetdokumentet.

Sammanfattning

Budgetberedningen har haft som uppgift att ta fram ett budgetförslag med mycket knappa resurser till sitt förfogande. Beredningen har lyssnat på nämnderna och analyserat våra förutsättningar.

När budgetberedningen var färdig med sitt arbete så var vi överens om förutsättningarna, om formuleringar om mål, hanteringen av investeringar och de uppdrag vi lämnar till organisationen. Nämndernas driftsramar var vi inte överens om. Av samverkanspartiernas förslag till EFP kan vi, förutom en rad allmänna politiska ställningstaganden som jag av naturliga skäl inte står bakom, konstatera att skillnaden mellan förslagen till budget utgörs av marginella avvikelser i fördelningen mellan nämndernas ramar. Skillnader på decimaler av procent av vår budget.

Denna budget som beredningen och nu majoriteten föreslår är mycket återhållsam gällande driftsramar. Den tillåter inte några stora förändringar eller satsningar utan att nämnderna själva finansierar det genom effektiviseringar eller förändringar inom befintlig verksamhet. Det är naturligtvis mycket tråkigt att inte ha något reformutrymme när ekonomin i vår omvärld återhämtar sig så snabbt som den gör.

Det beredning ändå har gjort är att fullt ut kompensera nämnderna för kostnadsökningar och ökade lönekostnader inför nästa år, något som vanligtvis inte görs i en kommunal budget. Det innebär att det reformutrymme nämnderna själva kan skapa genom verksamhetsförändringar, vilket är en helt naturlig och ständigt pågående process, kan användas till nya verksamheter.

Vi har ändå valt att ta hänsyn till faktorer som påverkar oss, som vi inte kan styra över, framförallt försörjningsstöd. Där ligger vår enda ekonomiska kompensation. Detta har åstadkommit genom omfördelning mellan nämnderna, totalt 0,3 % av nämndernas ramar, efter kompensation för kostnads och löneökningar.

Det är bekymmersamt att inte budgetera med något ekonomiskt överskott för att trygga kommunens kapital. Omständigheterna tillåter inte detta utan att vi tvingas till mycket dramatiska neddragningar i våra verksamheter.

Denna budget innehåller dock en rad åtgärder, framförallt inom investeringshanteringen och investeringsbudgeten, som bidrar till en mycket bättre ekonomisk hushållning. Däri ligger stora förändringar och en långsiktig förbättring.

Detta har också möjliggjort en ordentlig satsning i årets budget, 8 miljoner kronor som ett första och det största steget mot en konstgräsplan och en ny friidrottsanläggning för ett samlat idrottscenter på Ekbacken. Det är ett tydligt besked vi nu går ut med, att det nu ska bli verklighet!

En annan mycket viktig satsning är fortsättningen av en-till-en eller Digilär, med egna datorer även till våra gymnasieelever med start 2012.

